

Samec (vlevo) a samice tesaříka pestrého.

Nález tesaříka pestrého (*Xylotrechus rusticus*) v Karlovarském kraji

Martin Chochel, Krajský úřad Karlovarského kraje

Údolí řeky Ohře, jak už jsem dříve zmiňoval ve svých člancích, je zřejmě nejvýznamnějším migračním koridorem celé řady druhů v našem kraji. Důležitý je zejména pro druhy teplomilnější, které se tudy šíří z teplých oblastí severozápadních Čech. Jsou ale i druhy, které nevykazují přímo znaky závislosti na oteplování, ale na kvalitě biotopů. Druh, kterému je věnována tato faunistická poznámka, je zástupcem organismů vyvíjejícím se ve dřevě (xylobiontů), kteří jsou právě závislí na kvalitě prostředí – zde konkrétně na přítomnosti bučin v konečných stádiích vývoje (tzv. klimaxových), s vazbou na čedičové podloží. Tedy z pohledu přírodovědců na jeden z nejhodnotnějších typů přírodních nebo přírodě blízkých lesů.

Úzké údolí Ohře a na ně jižně navazující pahorkatina Doupovských hor s více či

méně souvislými porosty hospodářských a stabilizačních porostů, které stále odolávají ne úplně citlivému zvýhodňování rychle rostoucích smrkových monokultur, představuje jedno z přírodovědně nejceněnějších území v rámci středních poloh našeho státu (mezofytika). Tato oblast je zde ve výrazném kontaktu se zvětšující se teplou zónou (termofytikem) na východě a zbytky horské oblasti (oreofytika) hraničních hor. Tyto stanovištní předpoklady jsou důvodem, proč tedy jde o území plné zajímavých nálezů a objevů.

Jedním z nových mimořádných objevů je nález poměrně početné populace tesaříka pestrého (*Xylotrechus rusticus*). Jedná se o středně velkého tesaříka, jehož zbarvení, v rozporu s českým druhovým jménem, je v základu tvořeno šedými a hnědými odstíny. Převážně tmavý chitínový povrch je zdoben strukturami

světlejších šupinek, které vytvářejí na krovkách a štítu velmi variabilní obrazce. Povrch těla tak může být mramorovaný, skvrnitý nebo i pruhovaný. Zbarvení samic a samců se příliš neliší, samice však mohou být až o třetinu větší. Krovky samic jsou kratší než zadeček, který je kladélkovitě zúžený, zatímco krovky samců zpravidla uzavírají obrys těla. Hlava je poměrně velká a široká. Tykadla obou pohlaví jsou kratší, odpovídají nejvýše jedné třetině délky těla. Nohy jsou poměrně dlouhé, tenké, červeně nebo hnědě zbarvené. Stavbou těla se druh nijak výrazně neliší od ostatních příbuzných vzácnějších zástupců rodu *Xylotrechus* nebo relativně hojných druhů rodu *Clytus*.

Z hlediska výskytu je tesařík pestrý označován za vzácný druh s celoevropským rozšířením. V České republice je pak hojněji zaznamenáván jen v centrálním Polabí a Povltaví, na Moravě pak na Olomoucku, Prostějovsku a na jižní Moravě. V posledních letech se objevuje místy hojněji, což může být spojováno se změnami klimatu, spíše ale může předznamenávat změny v bukových porostech způsobených vlivem tepla a sucha (v lesích se zvyšuje podíl odumírajících stromů a větví). Druh je totiž vázán na mrtvé dřevo tvrdých listnáčů.

To, co se nám může nyní jevit jako zlepšování ekologické nabídky prostředí, může být ve skutečnosti jen nastupující labutí písní předznamenávající spíše kritický zlom, než pozitivní změnu. Například v okolí Bezdězu se takto zvyšuje populace tesaříka alpského, který je kriticky ohroženou ikonou původních bukových pralesů. Nutno podotknout, že toto je možná myšlenková cesta, kterou jsem se ubíral při uvažování nad tímto zajímavým nálezem, nikoliv vědecky doložené poznání.

V závěru dodám to nejdůležitější – tesaříka jsem objevil na samé hranici kraje, na skládce bukového dřeva u odbočky z hlavní silnice do Ústeckého kraje směrem na Srní. Skládku už byla téměř zlikvidována, ale na konci července sem na zbylé osluněné klády nalcetovaly desítky exemplářů tesaříka pestrého. Vzhledem k početnosti výskytu, který jsem následně opakovaně ověřoval ještě dvakrát do poloviny srpna 2024, lze usuzovat, že se zde nachází početná populace s těžištěm výskytu kolem Boče a Stráže nad Ohří. Nález byl odeslán do Nálezové databáze ochrany přírody (NDOP) a k listopadu 2024 dosud nepublikován. ■

Skládku dřeva u Boče, na níž byli tesaříci nalezeni. Obě fotografie Martin Chochel.

